

Samenvatting pensioenregeling B en B excedent

INHOUD

	PAGINA
INLEIDING	
A. Waarom deze brochure?	4
B. Het Pensioenreglement	4
C. Klachtenregeling	4
D. Vragen staat vrij!	4
UW PENSIOENREGELING SAMENGEVAT	
1. Deelname aan de regeling	5
2. Soorten pensioen	5
3. Voor wie geldt het nabestaandenpensioen	5
4. Einde partnerrelatie	6
5. Het ouderdompensioen	6
5.1. <i>Het pensioengevend jaarsalaris</i>	6
5.2. <i>De franchise</i>	7
5.3. <i>Het maximum pensioengevend jaarsalaris</i>	7
5.4. <i>De pensioengrondslag</i>	7
5.5. <i>Het parttimepercentage</i>	7
5.6. <i>Het opbouwpercentage</i>	8
5.7. <i>De jaaropbouw</i>	8
5.8. <i>Het bereikbare pensioen</i>	9
5.9. <i>Het inkomen vanaf de pensionering</i>	9
5.10. <i>Aanpassing reeds opgebouwd pensioen vóór de pensionering</i>	10
6. Het pensioen voor uw partner bij uw overlijden	11
6.1. <i>Extra pensioen voor uw partner bij uw overlijden</i>	11
7. Het pensioen voor uw kinderen bij uw overlijden	11
8. Pensioen en arbeidsongeschiktheid	11
9. De eigen bijdrage	12
10. Overdracht van elders opgebouwd pensioen	12
11. Vrijwillig aanvullend pensioen	12
12. Ontslag zonder ingang pensioen	13

INHOUD (vervolg)

	<i>PAGINA</i>
13. Ingang van het ouderdomspensioen	13
13.1. <i>Procedure bij ingang pensioen</i>	13
13.2. <i>Gedeeltelijk met pensioen gaan</i>	14
13.3. <i>Doorwerken na de officiële pensioenleeftijd of na een vervroegde pensionering</i>	14
14. Hoe houdt uw ingegane pensioen zijn waarde? (indexatie)	14
15. Risico's van de pensioenuitvoerder	15
16. De B excedentregeling	15
16.1. <i>Opbouw van een kapitaal dat op de pensioeningangsdatum omgezet wordt in ouderdoms- en nabestaandenpensioen</i>	15
16.2. <i>Nabestaandenpensioen en excedentregeling</i>	17
16.3. <i>Arbeidsongeschiktheid en excedentregeling</i>	18
16.4. <i>Kosten van de excedentregeling</i>	18
16.5. <i>Einde van de partnerrelatie en excedentregeling</i>	19
16.6. <i>Waardeoverdracht en excedentregeling</i>	19
16.7. <i>Risico van de pensioenuitvoerder en excedentregeling</i>	19
17. Provisum houdt u op de hoogte	19
17.1 <i>Overige brochures</i>	20
18. Houdt u ook Provisum op de hoogte!	20

INLEIDING

A. Waarom deze brochure?

Deze brochure is bedoeld om u wegwijs te maken in de pensioenregeling van de Stichting Pensioenfonds Provisum (verder te noemen het pensioenfonds). U bouwt pensioen op bij het pensioenfonds als u werkt bij een aangesloten onderneming. De bekendste van die ondernemingen zijn C&A Nederland, Redevco, Porticus, Cofra Amsterdam en Anthos Amsterdam.

B. Het pensioenreglement

Deze brochure is een samenvatting van de pensioenregelingen en geeft alleen de belangrijkste informatie weer. De samenvatting is gebaseerd op het pensioenreglement B en pensioenreglement B excedent. U kunt geen rechten ontlenen aan deze brochure, de tekst van de reglementen is beslissend als het gaat om het ontlenen van rechten. De reglementen zijn te raadplegen op onze website (www.provisum.nl).

C. Klachtenregeling

Als u het niet eens bent met een werkwijze of een besluit van Provisum, dan kunt u daarover een klacht indienen bij het bestuur van Provisum. Hoe u dit kunt doen leest u in de klachten- en geschillenregeling. Deze is ook te vinden op onze website.

D. Vragen staat vrij!

Hebt u na bestudering van deze brochure nog vragen, dan kunt u daarmee altijd terecht bij het pensioenbureau.

Per e-mail: pensioenbureau@provisum.nl

Per telefoon: 020-6213 891

Per fax: 020-6213 893

Per brief: Stichting Pensioenfonds Provisum, Postbus 7873 - 1008 AB AMSTERDAM

UW PENSIOENREGELING SAMENGEVAT

1. Deelname aan de regeling

De pensioenopbouw begint per de eerste van de maand waarin u in dienst treedt bij uw werkgever. Bent u bij indiensttreding jonger dan 20 jaar, dan begint de pensioenopbouw op de eerste dag van de maand waarin u 20 jaar wordt. De pensioenopbouw eindigt als de dienstbetrekking wordt beëindigd, u overlijdt of met pensioen gaat.

2. Soorten pensioen

Deelnemen in de B-regeling geeft aanspraak op:

1. Een levenslang ouderdomspensioen vanaf de pensioeningangsdatum;
2. Nabestaandenpensioen voor uw partner ingeval van uw overlijden;
3. Wezenpensioen ingeval van uw overlijden tot 18 jaar (studerende kinderen tot 27 jaar);
4. Eventueel een Anw-hiaatpensioen ingeval van uw overlijden (alleen voor partners geboren vóór 1968);
5. Opbouw van pensioen bij arbeidsongeschiktheid.

Er is sprake van een zogenaamde uitkeringsovereenkomst in de vorm van een middelloonregeling. Dat wil zeggen dat het bereikbare pensioen niet afhankelijk is van de betaalde premie en de beleggingsrisico's voor rekening zijn van Provisum. U bouwt jaarlijks ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen op. De andere pensioensoorten zijn op risicobasis verzekerd.

Het ouderdomspensioen gaat in op de eerste van de maand waarin u 67 jaar wordt en eindigt wanneer u overlijdt. Het nabestaandenpensioen wordt vanaf het moment van uw overlijden uitbetaald aan uw partner, mits die partner voldoet aan de daarvoor geldende voorwaarden.

3. Voor wie geldt het nabestaandenpensioen

De volgende partners kunnen bij overlijden van de deelnemer aanspraak maken op een nabestaandenpensioen en eventueel op een Anw-hiaatpensioen:

- de partner met wie de deelnemer getrouwd is;
- de partner met wie de deelnemer een bij de burgerlijke stand geregistreerd partnerschap is aangegaan;
- de ongetrouwde partner met wie de ongetrouwde deelnemer een door de notaris opgemaakte samenlevingsovereenkomst heeft gesloten.

Regel het voor uw partner!

Indien u getrouwd bent of een geregistreerd partnerschap bent aangegaan hoeft u niets te doen. Deze gegevens zijn geregistreerd in de Gemeentelijke Basisadministratie (GBA), waartoe Provisum toegang heeft. Indien u samenwoont of gaat samenwonen, gelden dezelfde regels voor het opbouwen van een nabestaanden- en/of wezenpensioen als voor gehuwden. Wel is dan een notariële samenlevingsovereenkomst noodzakelijk. Als degene met wie u samenwoont zich na uw overlijden bij Provisum als nabestaande meldt en er is geen notariële samenlevingsovereenkomst, dan wordt er geen nabestaandenpensioen uitgekeerd. Voorkom dit en regel uw samenwoonrelatie bij de notaris. Provisum ontvangt hier graag een kopie van.

4. Einde partnerrelatie

Niet iedere relatie blijft in stand. Eindigt uw relatie eerder, dan heeft dat gevolgen voor uw pensioen. Ook als dat al is ingegaan. In hoofdlijnen komt het erop neer dat uw ex-partner recht heeft op een deel van het door u tijdens het huwelijk opgebouwde pensioen. De regels die hiervoor gelden zijn ingewikkeld. Daarom heeft Provisum een speciale brochure hierover uitgebracht: "(Echt)scheiding en uw pensioen". Deze brochure kunt u downloaden via de website of aanvragen bij het pensioenbureau.

5. Het ouderdomspensioen

Het ouderdomspensioen wordt uitgekeerd vanaf de maand waarin u 67 wordt tot uw overlijden. De hoogte van het ouderdomspensioen van Provisum hangt af van de periode van deelname, de hoogte van het salaris dat u in de verschillende jaren hebt verdiend en de verhogingen van de reeds opgebouwde pensioenbedragen (de indexatie). Werkt u niet het volledige aantal uren, dan wordt het pensioen naar evenredigheid vastgesteld (zie hierna).

Ieder jaar bouwt u een deel op van uw pensioen. De hoogte van de opbouw in een bepaald jaar is afhankelijk van: het pensioengevend salaris, de franchise, het maximum pensioengevend jaarsalaris, het parttimepercentage en het opbouwpercentage, steeds betrekking hebbend op dat jaar. Bent u slechts gedurende een deel van een jaar deelnemer, dan wordt in dat jaar een evenredig deel van het pensioen opgebouwd. Een gedeelte van een maand geldt als een hele maand.

5.1. Het pensioengevend jaarsalaris

Het op te bouwen pensioen wordt gebaseerd op de hoogte van het jaarsalaris op 1 januari van het lopende jaar. Werkt u fulltime, dan is het pensioengevend jaarsalaris 12 keer het maandsalaris verhoogd met de vakantietoeslag. Voor sommige medewerkers wordt het salaris op 1 maart of 1 april vastgesteld. Voor hen is dit salaris de basis voor het pensioengevend salaris.

Voorbeeld 1

Uw maandsalaris is bruto € 2.000. Het pensioengevend jaarsalaris is dan $12 \times € 2.000 = € 24.000$, verhoogd met 8% van $€ 24.000 = € 1.920$. Samen € 25.920.

Als bij uw werkgever een vaste dertiende maand wordt uitbetaald, dan behoort ook die tot het pensioengevend jaarsalaris.

Bij parttimers met een vast aantal uren per week wordt het pensioengevend jaarsalaris gesteld op het salaris dat ontvangen zou worden bij een fulltime dienstverband plus 8% vakantietoeslag. Bij de berekening wordt uw salaris vermenigvuldigd met de verhouding tussen het aantal uren dat een fulltimer werkt en het aantal uren dat u als parttimer werkt.

Voorbeeld 2

U werkt elke week 14 uur en uw salaris is bruto € 700 per maand. Fulltimers werken bij uw werkgever bijv. 38 uur per week. De verhouding tussen een fulltimer en u is dan $38/14$ e. Als fulltimer zou u dus per maand $€ 700 \times 38/14 = € 1.900$ verdienen. Uw pensioengevend jaarsalaris is dan $12 \times € 1.900 = € 22.800$, verhoogd met 8% van $€ 22.800 = € 1.824$. Samen € 24.624.

Heeft u als parttimer geen vast aantal uren per week, dan wordt het pensioengevend jaarsalaris bepaald door uw vaste uurloon te vermenigvuldigen met het aantal uren per week dat fulltimers werken en vervolgens vermenigvuldigd met 52.

Voorbeeld 3

Uw vaste uurloon bedraagt bruto € 12. Als fulltimer zou u bij een onderneming met een werkweek van bijv. 38 uur, $38 \times € 12 = € 456$ per week verdienen. Uw pensioengevend jaarsalaris is dan $52 \times € 456 = € 23.712$, verhoogd met 8% van $€ 23.712 = € 1.897$. Samen € 25.609.

5.2. De franchise

Over een gedeelte van het pensioengevend jaarsalaris bouwt u geen pensioen op. Dat gedeelte noemen we de franchise. Voor dat deel van het salaris krijgt u later AOW. Hoe hoog is de franchise? Per 1 januari 2019 is deze franchise € 12.426.

5.3. Het maximum pensioengevend jaarsalaris

Er wordt slechts pensioen opgebouwd tot een bepaald maximum salaris. Dat maximum is gelijk aan het maximum premieloon voor de sociale verzekeringen. Per 1 januari 2019 € 55.927. Is uw pensioengevend jaarsalaris hoger, dan bouwt u over het meerdere wel pensioen op maar is een andere regeling van toepassing, de zogenaamde excedent pensioenregeling (zie onderdeel 17).

5.4. De pensioengrondslag

De pensioengrondslag is, zoals het woord al zegt, het bedrag waarop het pensioen wordt gebaseerd. Dat is dus het pensioengevend jaarsalaris, rekening houdend met het maximum, verminderd met de franchise.

Voorbeeld 4

Voor de drie situaties genoemd bij het onderdeel pensioengevend jaarsalaris en rekening houdend met een franchise van € 12.426, gelden dus de volgende pensioengrondslagen:

	<i>fulltimer</i>	<i>parttimer met vast aantal uren</i>	<i>parttimer zonder vast aantal uren</i>
pensioengevend jaarsalaris	25.920	24.624	25.609
franchise	<u>- 12.426</u>	<u>- 12.426</u>	<u>- 12.426</u>
pensioengrondslag	13.494	12.198	13.183

5.5. Het parttimepercentage

Werkt u niet het volledige aantal uren, dan wordt eerst het pensioen berekend alsof u 100% werkt. Bij het onderdeel pensioengevend jaarsalaris (5.1.) is uitgelegd hoe dat gebeurt. Vervolgens wordt het pensioen gecorrigeerd met het zogenaamde parttimepercentage. Voor parttimers met een vast maandloon wordt het parttimepercentage als volgt berekend:

$$\frac{\text{aantal gewerkte uren per week}}{\text{normaal aantal uren per week bij een fulltime dienstverband}} \times 100\%$$

Voorbeeld 5

U werkt 16 uur per week en een fulltimer 38 uur. Uw parttimepercentage bedraagt dan $16/38 = 42,11\%$. Dat wordt naar boven afgerond op 43%.

Er zijn ook parttimers op uurloonbasis. Voor hen wordt het parttimepercentage jaarlijks op 1 januari vastgesteld op basis van de situatie in het voorgaande jaar. De berekening is als volgt:

$$\frac{\text{aantal gewerkte uren afgelopen jaar *)}}{52 \times \text{normaal aantal uren per week bij een fulltime dienstverband}} \times 100\%$$

**) Het aantal uren in het afgelopen jaar wordt bepaald door het salaris van het afgelopen jaar inclusief vakantietoeslag te delen door het gemiddelde uurloon inclusief vakantietoeslag. Bij het salaris tellen ook een doorbetaling bij ziekte en uitbetaalde vakantie-uren mee.*

Voorbeeld 6

Uw salaris over het afgelopen jaar inclusief vakantietoeslag bedroeg bruto € 7.000. Uw gemiddelde uurloon inclusief 8% vakantietoeslag bedroeg € 14. Het aantal uren is dus $€ 7.000/14 = 500$.

Het parttimepercentage is bij een volledige werkweek van 38 uur dan:

$$\frac{500}{52 \times 38 = 1976} \times 100\% = 25,30\% \text{ (afgerond 26\%)}$$

Bij het onderdeel pensioengevend jaarsalaris zagen we dat het salaris van parttimers werd verhoogd tot 100%. Door de toepassing van het parttimepercentage wordt dat weer hersteld. Deze extra stappen bij de berekening van het pensioen bij parttimers zijn nodig om op een juiste wijze rekening te houden met de franchise. Indien bij het salaris van € 7.000 genoemd in het laatste voorbeeld deze berekeningen niet zouden worden uitgevoerd, dan zou geen ouderdomspensioen worden opgebouwd omdat het salaris lager is dan de franchise.

Bij een parttimepercentage van 26% en een werkelijk salaris van € 7.000 is het pensioengevend jaarsalaris € 7.000 gedeeld door $26/100$, dit is € 26.923. Dat is hoger dan de franchise, zodat jaarlijks toch pensioen wordt opgebouwd.

5.6. Het opbouwpercentage

Zoals reeds gezegd wordt ieder jaar een stukje van het pensioen opgebouwd. Wat het ouderdomspensioen betreft is dit 1,679% (2019) per jaar. Het jaarlijkse nabestaandenpensioen is 70% daarvan, dus 1,175% per jaar. Deze percentages kunnen gewijzigd worden. Als dat gebeurt, dan wordt u daar vooraf over geïnformeerd.

5.7. De jaaropbouw

Alle gegevens zijn nu bekend voor de berekening van het jaarlijkse pensioen. Voor een fulltimer en een parttimer laten we deze berekening nog even helemaal zien.

Voorbeeld 7

Jaarlijks pensioen van een fulltimer met bruto € 2.000 salaris per maand en van een parttimer met bruto € 600 salaris per maand en een parttimepercentage van 30%.

	<i>fulltimer</i>	<i>Parttimer</i>
salaris per maand	2.000	600
jaarsalaris (= salaris keer 12 plus 8% vakantietoeslag)	25.920	7.776
pensioengevend jaarsalaris (= jaarsalaris gedeeld door parttimepercentage)	25.920	25.920
pensioengrondslag (= pensioengevend jaarsalaris minus franchise € 12.426)	13.494	13.494
jaaropbouw ouderdompensioen (= 1,679% van pensioengrondslag x parttimepercentage)	227	68
jaaropbouw nabestaandenpensioen (= 1,175% van pensioengrondslag x parttimepercentage)	159	48

5.8. Het bereikbare pensioen

U kunt van uw 20^e tot uw pensioendatum (67 jaar) deelnemen. Maximaal dus 47 jaar. Bij de in voorbeeld 7 genoemde voorbeelden van een fulltimer en een parttimer komt dat neer op het volgende pensioen vanaf 67 jaar.

Voorbeeld 8

Maximaal bereikbaar pensioen van een fulltimer met bruto € 2.000 salaris per maand en van een parttimer met bruto € 600 salaris per maand en een parttimepercentage van 30%.

	<i>fulltimer</i>	<i>parttimer</i>
jaaropbouw ouderdompensioen (= 1,679% van pensioengrondslag x parttimepercentage)	227	68
totale opbouw na 47 jaar deelname	10.669	3.196
in procenten van het jaarsalaris inclusief vakantietoeslag van € 25.920, resp. € 7.776	41%	41%

U ontvangt na 47 jaar werken dus maar 41% van uw inkomen aan pensioen! Klopt dat wel? Ja, want vanaf uw 67ste krijgt u ook nog een AOW-uitkering.

5.9. Het inkomen vanaf de pensionering

Met het pensioen en AOW-uitkering samen ontstaat een heel ander beeld, zoals het volgende voorbeeld laat zien.

Voorbeeld 9

Inkomen vanaf 67 jaar met maximaal bereikbaar pensioen van een fulltimer met bruto € 2.000 salaris per maand en van een parttimer met bruto € 600 salaris per maand en een parttimepercentage van 30%.

<i>met partner:</i>	<i>fulltimer</i>	<i>parttimer</i>
totale opbouw levenslang pensioen na 47 jaar deelname als in voorbeeld 8	10.669	3.196
AOW-uitkering (met partner zonder partnertoeslag [2019] incl. vak.toeslag)*	10.641	10.641
totaal bruto inkomen vanaf 67 jaar	21.310	13.837
in procenten van het jaarsalaris inclusief vakantietoeslag van € 25.920, resp. € 7.776	82%	178%
<i>zonder partner:</i>	<i>fulltimer</i>	<i>parttimer</i>
totale opbouw levenslang pensioen na 47 jaar deelname als in voorbeeld 8	10.669	3.196
AOW-uitkering (2019)*	15.459	15.459
totaal bruto inkomen vanaf 67 jaar	26.128	18.655
in procenten van het jaarsalaris inclusief vakantietoeslag van € 25.920, resp. € 7.776	101%	239%

* Voor de AOW is er geen verschil tussen een parttimer en een fulltimer. Dat betekent dat een parttimer na de pensionering al snel over meer inkomen zal beschikken dan vóór de pensionering. In het voorbeeld is rekening gehouden met een volledige AOW-uitkering, die al is ingegaan.

Als u later in Nederland bent komen wonen of als u een aantal jaren in het buitenland heeft doorgebracht, is uw AOW-uitkering lager. Meer informatie over de AOW vindt u op de website van de Sociale Verzekeringsbank (www.svb.nl).

5.10. Aanpassing reeds opgebouwd pensioen vóór pensionering

In de voorbeelden 8 en 9 is uitgegaan van een gelijkblijvend salaris. Dat is natuurlijk niet realistisch. Als u werkt blijft uw salaris niet steeds gelijk en zeker niet 47 jaar lang. U kunt promotie maken waardoor u meer gaat verdienen, maar er kan ook sprake zijn van een algemene loonronde. Bij een lange diensttijd kan het best zijn dat uw salaris bij uw pensionering verdubbeld is ten opzichte van uw beginsalaris. Dat betekent dat u kort voor uw pensioen jaarlijks meer pensioen opbouwt dan toen u net begonnen was met werken.

Het leven wordt in de loop van de jaren duurder. Dat betekent dat u met een (opgebouwd) pensioen dat niet meestijgt met de prijzen steeds minder kunt kopen na pensioendatum. Provisum probeert daarom de pensioenen jaarlijks te verhogen met de ontwikkeling van de prijzen (prijsinflatie). Er wordt geen premie betaald voor deze indexatie en is daarom afhankelijk van de financiële situatie van het pensioenfonds.

Provisum heeft de pensioenen de afgelopen 3 jaar als volgt verhoogd:

<i>datum</i>	<i>Verhoging pensioenen</i>	<i>de prijzen stegen in het voorgaande jaar met</i>
1 januari 2019	2,10%	2,10%
1 januari 2018	1,33%	1,33%
1 januari 2017	0,42%	0,42%

6. Het pensioen voor uw partner bij uw overlijden

Het bereikbare nabestaandenpensioen bedraagt op de officiële pensioendatum 70% van het bereikbare ouderdompensioen. Er wordt altijd nabestaandenpensioen opgebouwd, ook als er geen partner (meer) is die daar recht op heeft. Op de pensioendatum kan het opgebouwde nabestaandenpensioen worden omgeruild voor extra ouderdompensioen. Zie onderdeel 14.

Naast het nabestaandenpensioen van Provisum kan de partner een tijdelijke uitkering krijgen van de overheid op grond van de Algemene nabestaandenwet (Anw).

Let op: voor degenen die tot het moment van toetreding tot pensioenregeling B onder pensioenreglement A2006 van Provisum vielen, kan een andere verhouding tussen OP/NP dan 100 : 70 gelden.

6.1. Extra pensioen voor uw partner bij uw overlijden

Als u als deelnemer of gepensioneerde komt te overlijden dan kan uw partner naast een eventueel nabestaandenpensioen van Provisum een uitkering krijgen op grond van de Algemene nabestaandenwet (de Anw). Die uitkering ontvangt uw partner alleen als er aan bepaalde voorwaarden is voldaan. Daarnaast kunnen er kortingen van toepassing zijn vanwege eigen inkomen van de partner.

De pensioenregeling van Provisum voorziet in een aanvulling tot de Anw-uitkering, die is afgeleid van 70% van het netto minimumloon. Om voor die aanvulling in aanmerking te komen, dient de nabestaande partner geboren te zijn vóór 1968. Bij de toekenning van het nabestaandenpensioen wordt de nabestaande die hiervoor in aanmerking komt, automatisch daarover geïnformeerd.

Wanneer u op het moment van uw overlijden niet meer in dienst bent, dan heeft uw partner geen recht op deze aanvulling, maar natuurlijk wel op het reeds opgebouwde nabestaandenpensioen.

7. Het pensioen voor uw kinderen bij uw overlijden

Indien u als deelnemer komt te overlijden, hebben uw kinderen recht op wezenpensioen. Dit bedraagt 14% van het levenslange ouderdompensioen dat u op de pensioendatum had kunnen bereiken. Overlijdt u na de beëindiging van het dienstverband, dan bedraagt het wezenpensioen 14% van het bij het ontslag opgebouwde ouderdompensioen. Het wezenpensioen wordt verdubbeld als beide ouders zijn overleden.

Het wezenpensioen geldt tot de 18e verjaardag van het kind; bij studerende kinderen tot uiterlijk de 27e verjaardag.

8. Pensioen en arbeidsongeschiktheid

Als u ziek wordt, moet de werkgever uw salaris gedurende twee jaar doorbetalen. In die periode loopt de pensioenopbouw gewoon door. Bent u na twee jaar nog steeds niet aan het werk of bent u niet in staat om hetzelfde aantal uren te werken als voor uw ziekte, dan kunt u mogelijk aanspraak maken op een uitkering op grond van de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (WIA). Zolang u op grond van die wet een uitkering ontvangt, wordt de pensioenopbouw premievrij bij Provisum voortgezet. Bij gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid vindt een evenredige voortzetting van de pensioenopbouw plaats. De regels die hiervoor gelden zijn ingewikkeld. In een speciale brochure:

"Arbeidsongeschiktheid en uw pensioen" wordt op de bijzonderheden nader ingegaan. Deze brochure is te vinden op de [website](#) of kunt u aanvragen bij het pensioenbureau.

9. De eigen bijdrage

Voor de hiervoor genoemde pensioenen en het recht op voortzetting van de pensioenopbouw bij arbeidsongeschiktheid bent u maandelijks een eigen bijdrage verschuldigd. Deze bijdrage is *maximaal* 2% van de pensioengrondslag vermenigvuldigd met het parttimepercentage.

Voorbeeld 12

Stel dat u maandelijks bruto € 700 verdient, uw parttimepercentage 28% is en uw eigen bijdrage 2% bedraagt. Omgerekend naar fulltime bedraagt uw salaris € 2.500 per maand (€ 700 gedeeld door 0,28). Uw jaarsalaris is dan $12 \times € 2.500 = € 30.000$. Met 8% vakantietoeslag (€ 2.400) komt het pensioengevend jaarsalaris uit op € 32.400. Verminderd met de franchise van € 12.426 levert dat een pensioengrondslag op van € 19.974. De bijdrage voor een fulltimer is 2% hiervan = € 400 per jaar. Voor u als parttimer is de jaarlijkse bijdrage 28% hiervan = € 112. Per maand $1/12e = € 9,30$.

De eigen bijdrage wordt ingehouden bij de uitbetaling van uw salaris. Deze wordt in mindering gebracht op uw fiscale loon. U kunt de eigen bijdrage daarom niet als aftrekpost in uw belastingaangifte opvoeren.

10. Overdracht van elders opgebouwd pensioen

Als u, voordat u deelnemer werd bij Provisum bij een ander bedrijf hebt gewerkt en pensioen hebt opgebouwd, dan kunt u de waarde van dat pensioen meestal laten overdragen naar Provisum. Voor die waarde krijgt u bij Provisum extra ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen in de verhouding 100 : 70. Via de website van Provisum kunt u een formulier downloaden om de waardeoverdracht naar Provisum aan te vragen. Vermeldt u daarbij de naam van de oude pensioenuitvoerder en het nummer waaronder dat pensioen is geadministreerd. Provisum regelt het dan verder.

Of het in uw geval verstandig is om de waarde van uw elders opgebouwde pensioenen over te dragen is niet in een paar woorden uit te leggen. Om u te helpen bij uw beslissing heeft Provisum hierover een speciale brochure uitgebracht: "Waardeoverdracht naar Provisum". Deze brochure kunt u aanvragen bij het pensioenbureau en is ook te downloaden via de website.

11. Vrijwillig aanvullend pensioen

Er zijn diverse redenen denkbaar waarom u niet voldoende pensioen hebt opgebouwd. Te denken valt aan laat starten op de arbeidsmarkt, verbroken relaties, perioden dat tijdelijk niet of minder wordt gewerkt en salarissprongen bij promoties of bij wisseling van werkgever, etc.

Wat extra pensioen is dan ook vaak van harte welkom. Uw werkgever biedt u een mogelijkheid daarvoor.

De B-regeling kent een vrijwillige aanvullende pensioenregeling in de vorm van een beschikbare premieregeling waarbij de premies worden belegd bij Robeco. Op pensioendatum, of als u eerder uw

werkgever verlaat, op ontslagdatum, zet u de bij Robeco belegde gelden om in pensioenaanspraken bij Provisum. De tarieven hiervoor kunt u vinden in een aparte bijlage bij het pensioenreglement. Hoe het vrijwillig aanvullend pensioen verder precies werkt is toegelicht in de brochure van Robeco, die u kunt downloaden van de website van Provisum.

12. Ontslag zonder ingang pensioen

Als u stopt met werken voor een bij Provisum aangesloten onderneming, dan behoudt u recht op de op dat moment opgebouwde pensioenen (ouderdoms- en nabestaandenpensioen), behalve als het opgebouwde pensioen minder is dan € 2 op jaarbasis. Deze hele kleine pensioenen vervallen namelijk van rechtswege. Provisum zal kleine pensioenen (tot ongeveer € 490 op jaarbasis) automatisch overdragen naar de pensioenuitvoerder van een eventuele nieuwe werkgever. Indien u meer dan ongeveer € 490 pensioen heeft opgebouwd bij Provisum, kunt u zelf verzoeken om dit over te dragen. U kunt op die manier voorkomen dat u straks pensioen ontvangt van meerdere pensioenuitvoerders. Als u de opgebouwde pensioenen niet meeneemt naar het pensioenfonds van uw volgende werkgever, dan blijven deze achter bij Provisum en probeert Provisum deze jaarlijks te verhogen (indexeren). Vanaf uw pensioendatum ontvangt u een pensioenuitkering van Provisum.

In de brochure "[Einde dienstverband en uw pensioen](#)" wordt nader ingegaan op de spelregels ten aanzien van uw pensioen bij ontslag en op de voor- en nadelen van een waardeoverdracht. Deze brochure kunt u aanvragen bij het pensioenbureau en is ook te downloaden via de website.

13. Ingang van het ouderdomspensioen

Het bij Provisum opgebouwde ouderdomspensioen gaat in op uw 67ste verjaardag. Het kan echter ook eerder ingaan. Op z'n vroegst de eerste dag van de maand waarin u 55 jaar wordt. Heeft u belangstelling voor een eerdere pensioeningang, dan kunt u vanaf uw 54-ste aan Provisum een uitgewerkt pensioenvoorstel vragen.

Op het moment van ingang van het pensioen kunt u vervolgens de volgende keuzes maken:

- omruil nabestaandenpensioen in ouderdomspensioen of omgekeerd;
- tijdelijk extra pensioen tot de officiële pensioenleeftijd (AOW-overbrugging);
- een hoog pensioen tot de officiële pensioenleeftijd en daarna een laag pensioen of omgekeerd;
- een hoog pensioen tot vijf jaar na de officiële pensioenleeftijd en daarna een laag pensioen of omgekeerd.

Voorbeelden over de keuzemogelijkheden en verdere informatie over de gang van zaken bij uw pensionering treft u aan in de brochure: "[Pensioen in zicht](#)". Deze brochure kunt u aanvragen bij het pensioenbureau en is ook te downloaden via de website.

13.1. Procedure bij ingang pensioen

Enige maanden vóór uw officiële pensioenleeftijd of na een verzoek om een pensioenvoorstel op een eerder tijdstip, ontvangt u van Provisum een opgave met de meest gebruikelijke keuzemogelijkheden en de daarbij behorende bruto en netto uitkeringen. Daarbij wordt rekening

gehouden met extra pensioen dat kan worden gekocht met een eventueel tegoed bij Robeco uit het vrijwillig aanvullend pensioen of uit de excedentpensioenregeling.

Indien u het tegoed uit de excedentregeling bij een andere pensioenuitvoerder dan Provisum wilt onderbrengen dan moet u dat tijdig (zeker drie maanden van tevoren) aangeven. Als Provisum één maand voor de pensioendatum nog geen aanwijzing van een andere pensioenuitvoerder heeft ontvangen, dan vindt omzetting van het tegoed bij Provisum plaats.

Door het terugsturen van het pensioenvoorstel van uw keuze geeft u aan welk pensioen u wilt. Ook kunt u aangeven of u een tegoed op een levenslooptekening wilt gebruiken voor extra pensioen of dat u een andere keuze wilt maken dan standaard wordt voorgesteld. In dat geval ontvangt u eerst nog een aangepast pensioenvoorstel. Vindt u het te ingewikkeld of heeft u hulp nodig bij de te maken keuzes, dan kunt u altijd contact opnemen met het pensioenbureau.

Als definitief vaststaat hoe het pensioen eruit moet zien, dan stelt Provisum de zogenaamde pensioenbrief op. Daarin wordt het recht op de pensioenuitkering vastgelegd.

13.2. Gedeeltelijk met pensioen gaan

Deeltijdpensioen behoort bij Provisum ook tot de mogelijkheden. Maar dat moet u natuurlijk wel eerst goed afspreken met uw werkgever. Voor het gedeelte waarop het pensioen ingaat, gelden de regels voor vervroeging. Omruil van nabestaandenpensioen in extra ouderdompensioen of omgekeerd is naar evenredigheid mogelijk. Variatie in hoogte, waaronder AOW-overbrugging, is alleen mogelijk bij volledige pensionering.

13.3. Doorwerken na de officiële pensioenleeftijd of na een vervroegde pensionering

Als uw werkgever¹ dat goed vindt, kunt u wat Provisum betreft doorwerken zolang u wilt. Uw pensioen gaat echter wel gewoon in zodra u de officiële pensioenleeftijd bereikt. Uitstel is niet mogelijk. Gaat het pensioen in en werkt u door, dan heeft u een extra hoog inkomen. Houdt u in dat geval rekening met een aanvullende belastingaanslag.

Doorwerken na een volledige vervroegde pensionering, kan niet altijd om fiscale redenen.

14. Hoe houdt uw ingegane pensioen zijn waarde (indexatie)?

Het leven wordt in de loop van de jaren duurder. Dat betekent dat u met een gelijkblijvend pensioen steeds minder kunt kopen. Provisum probeert uw pensioen daarom jaarlijks te verhogen met de prijsontwikkeling. Dat wordt ook wel indexatie genoemd.

Provisum heeft de pensioenen de afgelopen 3 jaar als volgt verhoogd:

<i>datum</i>	<i>verhoging</i>	<i>de prijzen stegen met *</i>
1 januari 2019	2,10%	2,10%
1 januari 2018	1,33%	1,33%

¹ Werken na ingang AOW is bij C&A Nederland niet mogelijk; ingang AOW is reden voor ontslag.

1 januari 2017	0,42%	0,42%
----------------	-------	-------

** Indien het ingegaan pensioen wordt verhoogd, dan baseert Provisum de verhoging op de stijging van het prijsindexcijfer voor alle huishoudens van het Centraal Bureau voor de Statistiek. Daarbij wordt uitgegaan van de voorlopig gepubliceerde cijfers voor oktober t/m oktober van het voorafgaande jaar.*

Er wordt geen premie betaald voor deze indexatie en is daarom afhankelijk van de financiële situatie van het pensioenfonds.

15. Risico's van de pensioenuitvoerder

In onderdeel 2 is uiteengezet dat het beleggingsrisico in de B-regeling voor het pensioenfonds is. Dat geldt ook voor het risico dat de kosten van pensioen meer stijgen dan verwacht omdat de levensverwachting meer stijgt dan verwacht was. Komt het pensioenfonds hierdoor, of door een andere oorzaak, echter in een zodanig slechte positie dat er minder bezittingen zijn dan verplichtingen, en het fonds ziet geen kans om een snel herstel te bewerkstelligen, dan kan korting van de hiervoor beschreven pensioenrechten plaatsvinden.

16. De B excedentregeling

Hiervoor is bij onderdeel 5.3. beschreven dat deelnemers met een hoger pensioengevend jaarsalaris dan € 55.927 (grens in 2019) deelnemen in de excedentpensioenregeling. Deze regeling is door regelgeving vanaf 1 januari 2019 gemaximeerd op een salaris van € 107.593,-. De regeling is een zogenaamde premie-overeenkomst. Wat dat wil zeggen, wordt later uiteengezet. Het B excedent reglement kunt u downloaden van de website van Provisum of aanvragen bij het pensioenbureau.

De B excedentregeling geeft aanspraak op:

1. een kapitaal dat op uw pensioeningangsdatum wordt omgezet in ouderdoms- en nabestaandenpensioen bij Provisum of bij een verzekeringsmaatschappij van uw keuze;
2. a. een partnerpensioen als u overlijdt tijdens het dienstverband;
b. een wezenpensioen als u overlijdt tijdens het dienstverband;
3. a. een aanvulling op de WIA-uitkering bij arbeidsongeschiktheid;
b. voortzetting van de pensioenopbouw bij arbeidsongeschiktheid.

Wij zullen deze onderdelen hierna nader toelichten.

16.1. Opbouw van een kapitaal dat op pensioeningangsdatum wordt omgezet in ouderdoms- en nabestaandenpensioen

16.1.1. Algemeen

Jaarlijks betaalt de werkgever een bepaald percentage van het salaris boven € 55.927 (2019) met een maximum van € 107.593 (de excedentgrondslag) als premie. Naarmate men ouder wordt, neemt het premiepercentage toe. Een euro pensioen dat op bijvoorbeeld 67 jaar moet ingaan is op 22 jaar veel goedkoper dan op 60 jaar. Daarom krijgt een oudere deelnemer een hoger premiebedrag. Onze excedentregeling kent de volgende staffel:

Leeftijd deelnemer	Jaarlijkse beschikbare premie (percentage van de excedentgrondslag)
20 tot en met 24 jaar	5,9%
25 tot en met 29 jaar	6,9%
30 tot en met 34 jaar	8,0%
35 tot en met 39 jaar	9,3%
40 tot en met 44 jaar	10,8%
45 tot en met 49 jaar	12,6%
50 tot en met 54 jaar	14,7%
55 tot en met 59 jaar	17,3%
60 tot en met 64 jaar	20,4%
65 en 66 jaar	23,7%

Voor parttimers worden deze percentages vermenigvuldigd met de deeltijdfactor. De premie wordt geheel door de werkgever betaald. Er is geen eigen bijdrage.

Bij deze staffel is rekening gehouden met een rendement van 3% (tot 2015 werd rekening gehouden met een rendement van 4%). Deze zogenaamde 3%- staffel heeft als consequentie dat uw totale pensioen dat op de pensioendatum uitkomt boven uw laatstverdiende salaris (bovenmatig) vervalt aan het pensioenfonds. Dit bovenmatige pensioen kan enkel veroorzaakt worden doordat de beleggingen het ruim boven verwachting hebben gedaan.

16.1.2. Beleggen van de premie

Het beleggen van de premies heeft Provisum uitbesteed aan Robeco. De premie wordt direct (en geheel) door de werkgever afgedragen aan Robeco. Hiervan worden beleggingen ingekocht. De resultaten van deze beleggingen zijn volledig voor uw risico. U heeft hierbij twee mogelijkheden:

- a. U kiest voor volledig beheer. U heeft zelf geen omkijken naar de beleggingen. Via de online ProfielPeiler kunt u uw persoonlijke risicoprofiel bepalen. U belegt dan volgens een Zeer behoudend, Behoudend, Neutraal, Ambitieuw of Zeer ambitieus profiel en uw beleggingen worden hierop automatisch aangepast. U heeft geen garantie over de hoogte van het pensioen.
- b. U kiest voor eigen beheer. U kunt dan afwijken van het door Provisum samengestelde beleggingspakket. Dit doet u op eigen risico. Ook hier dient u vooraf de online ProfielPeiler in te vullen.

U heeft te allen tijde volledig inzicht in uw beleggingen bij Robeco. De gang van zaken ten aanzien van de beleggingen is nader uiteengezet in de brochure van Robeco, die u kunt vinden op de website van Provisum.

16.1.3. Omzetting in ouderdoms- en nabestaandenpensioen

Op pensioeningangsdatum moet u het saldo van de beleggingen (het pensioenkapitaal) omzetten in een stabiel pensioen bij Provisum of in een variabel pensioen (doorbeleggen na pensioendatum) bij een verzekeraar naar uw keuze. Provisum biedt de mogelijkheid van een variabel pensioen door

middel van doorbeleggen na pensioendatum niet aan. Hoe hoog het ouderdomspensioen is, hangt af van de hoogte van het pensioenkapitaal en de dan geldende tarieven van omzetting. De tarieven die Provisum hanteert voor de omzetting, vindt u in de aparte bijlage bij het B reglement (zie de website Provisum). Bij omzetting bij Provisum wordt het extra pensioen gevoegd bij het opgebouwde pensioen in de basisregeling (B-regeling). De omzetting vindt altijd plaats in ouderdomspensioen én nabestaandenpensioen in de verhouding 100 : 70.

Daarna zijn alle bepalingen van het B reglement van toepassing, inclusief de in deze brochure beschreven keuzemogelijkheden bij ingang pensioen (onderdeel 13) en de bepalingen over aanpassingen van het ingegaan pensioen aan de prijsontwikkeling (onderdeel 14).

16.1.4. Ontslag vóór pensioeningang

Als u met ontslag gaat, blijft het tegoed 'gewoon' belegd bij Robeco. Op de door u gekozen pensioeningangsdatum kunt u het tegoed omzetten in extra pensioen bij Provisum of een andere pensioenverzekeraar (zie hiervoor). Als u naar een andere werkgever gaat en kiest voor waardeoverdracht van het pensioen in de basisregeling (B-regeling) naar het pensioenfonds of de pensioenverzekeraar van uw nieuwe werkgever, dan moet u ook uw tegoed bij Provisum/Robeco naar dat fonds overdragen.

Meer hierover kunt u lezen in de brochure "[Einde dienstverband en uw pensioen](#)". Deze brochure kunt u aanvragen bij het pensioenbureau en is ook te downloaden via de website.

16.2. Nabestaandenpensioen en de excedentregeling

Bij uw overlijden wordt het saldo van het beleggingstegoed aangewend voor verhoging van het nabestaandenpensioen in de B-regeling. Als u in actieve dienst overlijdt tijdens het deelnemerschap aan de excedentregeling, is er echter een extra regeling. Het saldo op uw beleggingsrekening is namelijk doorgaans niet voldoende om daarvan een nabestaandenpensioen te financieren dat vergelijkbaar is met een nabestaandenpensioen op basis van de B-regeling. Provisum geeft daarom een aanvulling om dat niveau te bereiken. Deze aanvulling wordt dus niet meer gegeven indien u overlijdt na uitdiensttreding, ook als u uw beleggingssaldo bij Provisum/Robeco hebt laten staan.

De aanvulling is zodanig dat een nabestaandenpensioen wordt bereikt dat 1,089% bedraagt van de excedentgrondslag die gold op het moment van overlijden voor ieder jaar vanaf het begin van het deelnemerschap in de B-regeling tot het moment dat u de officiële pensioenleeftijd zou hebben bereikt (zie voorbeeld 13).

Iedere wees die recht heeft op een wezenpensioen volgens de B-regeling krijgt dan op grond van de excedentregeling een wezenpensioen berekend over dezelfde jaren van 0,218% van de excedentgrondslag (20% van het partnerpensioen).

Voorbeeld 13

Stel: u overlijdt in 2020 in actieve dienst en zou in totaal 36 jaren kunnen deelnemen tot 67 jaar. Uw pensioengevend salaris bedraagt in 2020 € 66.000. Het maximum salaris voor de B-regeling is in de tussentijd gestegen naar € 56.000.

U laat ook twee wezen na.

Uw partner verkrijgt dan een (levenslang) nabestaandenpensioen op basis van de B-regeling van 70% van het ouderdompensioen dat wordt berekend alsof u tot uw 67ste jaar in dienst was gebleven. Uw partner krijgt ook een (levenslang) nabestaandenpensioen uit de B-excedentregeling. De excedentgrondslag bij overlijden bedraagt € 10.000 (€ 66.000 – € 56.000).

Voor ieder jaar in de B-regeling bouwt u 1,089% nabestaandenpensioen op.

Het nabestaandenpensioen uit de excedentregeling bedraagt dus: $36 \times 1,089\% \times € 10.000 = € 3.920$ per jaar.

Het wezenpensioen uit de excedentregeling bedraagt voor iedere wees die ook recht heeft op wezenpensioen uit de B-regeling: $36 \times 0,218\% \times € 10.000 = € 785$ per jaar.

Laat u geen nabestaanden na die recht hebben op partnerpensioen of wezenpensioen op grond van de B-regeling, dan vervalt het belegde saldo aan Provisum.

16.3. Arbeidsongeschiktheid en de excedentregeling

Als u ziek wordt, moet de werkgever uw salaris en ook de (staffel)premie gedurende twee jaar doorbetalen. In die periode loopt de pensioenopbouw gewoon door. Bent u na twee jaar nog steeds niet aan het werk of bent u niet in staat om hetzelfde aantal uren te werken als voor uw ziekte, dan kunt u mogelijk aanspraak maken op een uitkering op grond van de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (WIA).

De WIA uitkering is gebaseerd op een maximum salaris dat gelijk is aan het maximum in de B-regeling (2019: € 55.927). Over het excedent salaris krijgt u dus geen WIA uitkering.

Als u recht verkrijgt op een WIA uitkering krijgt u via Provisum recht op een WIA excedent uitkering over de excedentgrondslag die gemaximeerd is op een salaris van € 202.313 (2019). De hoogte van de uitkering is afhankelijk van de mate van arbeidsongeschiktheid.

Ook is er gedurende de WIA uitkering, net als in de B-regeling (vergelijk onderdeel 8), in de B excedentregeling een voortzetting van pensioenopbouw verzekerd. Het voortzettingspercentage is afhankelijk van de mate van arbeidsongeschiktheid. De regels die gelden voor de WIA-uitkering en voor de voortzetting van de pensioenopbouw zijn ingewikkeld. In een speciale brochure: "[Arbeidsongeschiktheid en uw pensioen](#)" wordt op de bijzonderheden nader ingegaan. Deze brochure kunt u aanvragen bij het pensioenbureau en is ook te downloaden via de website.

16.4. Kosten van de excedentregeling

De hiervoor (16.1.1.) weergegeven staffel van premies die worden afgedragen is een zogenaamde "netto staffel". Dat wil zeggen dat van de beschikbare premie géén kosten of premies meer worden afgetrokken. De hierboven weergegeven premiepercentages worden dus ongekort op de Robeco beleggingsrekening gestort. Er zijn wél kosten verbonden aan het beleggen bij Robeco. Die kunt u terugvinden op de website van Robeco en in uw digitale beleggingsoverzichten op de portal van Robeco.

De werkgever betaalt de kosten van de administratie en de premies voor de diverse risicoverzekeringen (voor de nabestaandenuitkering en uitkeringen bij arbeidsongeschiktheid).

16.5. Einde van de partnerrelatie en de excedentregeling

Eindigt uw relatie dan heeft dat gevolgen voor uw pensioen. Voor de B-regeling is dat vermeld in onderdeel 4. Ook op het excedentpensioen zijn de wettelijke regels van toepassing.

Uitgangspunt van die regels is dat:

- Er voor de ex-partner een aanspraak op bijzonder nabestaandenpensioen ontstaat in geval u overlijdt. Dat recht wordt direct ondergebracht bij Provisum en daarvoor wordt een deel van het beleggingstegoed gebruikt.
- Het ouderdompensioen moet worden verdeeld waarvoor een gedeelte van het beleggingstegoed bij Robeco wordt afgesplitst voor uw ex-partner.

Provisum heeft hierover een speciale brochure uitgebracht: "[Einde partnerrelatie en uw pensioen](#)".

Deze brochure kunt u aanvragen bij het pensioenbureau en is te downloaden via de website.

16.6. Waardeoverdracht en de excedentregeling

Hiervoor is al toegelicht dat als u naar een andere werkgever gaat en kiest voor waardeoverdracht van het pensioen in de basisregeling (B-regeling) naar het pensioenfonds of de pensioenverzekeraar van uw nieuwe werkgever, dat ook geldt voor de excedentregeling. Dan wordt dus ook uw tegoed bij Robeco naar dat pensioenfonds overdragen.

Meer hierover kunt u lezen in de brochure "[Einde dienstverband en uw pensioen](#)". Deze brochure kunt u aanvragen bij het pensioenbureau en is ook te downloaden via de website.

U kunt niet enkel de aanspraken uit de excedentregeling overdragen.

Als u in dienst komt bij een werkgever die bij Provisum is aangesloten, met een salaris van meer dan € 55.927 (2019) en u kiest voor overdracht van een elders opgebouwde waarde, dan wordt die waarde verdeeld over de B-regeling en de B excedentregeling.

Meer hierover kunt u lezen in de brochure "[Waardeoverdracht naar Provisum](#)". Deze brochure kunt u aanvragen bij het pensioenbureau en is ook te downloaden via de website.

16.7. Risico van de pensioenuitvoerder en de excedentregeling

Hiervoor is aangegeven dat het risico van slechte beleggingsresultaten voor uw eigen rekening is. Dat wil anderzijds zeggen dat als er een zogenaamde korting plaatsvindt op de rechten uit de B-regeling vanwege een eventuele slechte positie van Provisum, deze korting niet geldt voor de beleggingstegoeden op basis van de excedentregeling welke zijn ondergebracht bij Robeco.

Dat is wel het geval nadat deze tegoeden zijn omgezet in pensioenaanspraken bij Provisum.

17. Provisum houdt u op de hoogte!

Elk jaar ontvangt u een pensioenoverzicht over het afgelopen jaar. Bij dit pensioenoverzicht hanteert Provisum een wettelijk voorgeschreven model, het zogenaamde uniform pensioenoverzicht (UPO).

U kunt ook uw opgebouwde rechten vinden op <https://www.mijnpensioenoverzicht.nl/> samen met de bij andere pensioenuitvoerders opgebouwde rechten.

Tenminste zesmaal per jaar ontvangen deelnemers en gepensioneerden het digitale 'pensioenbericht' met algemene informatie over pensioen en over Provisum in het bijzonder.

In december tenslotte ontvangt iedereen die nog pensioen opbouwt en meer dan € 300 kan inleggen een brief en deelnameformulier voor de vrijwillige aanvullende pensioenregeling. Wilt u daarvan gebruik maken dan moet u reageren, ook al doet u al mee.

Als er belangrijke ontwikkelingen zijn dan wordt u daarover steeds tijdig geïnformeerd, hetzij rechtstreeks door Provisum, hetzij via de bij uw werkgever gebruikelijke kanalen.

Bent u niet langer in dienst bij een bij Provisum aangesloten onderneming en heeft u uw pensioen bij Provisum laten staan, dan wordt u jaarlijks over uw pensioen bij Provisum geïnformeerd. Hiervoor kunt u ook altijd terecht op www.mijnpensioenoverzicht.nl

17.1. Overige brochures en informatie

Over regelmatig voorkomende situaties die veel pensioenvragen oproepen heeft Provisum brochures samengesteld met meer bijzonderheden. Bij de verschillende onderdelen zijn deze brochures al genoemd. We zetten ze nog even op een rijtje:

- *(Echt)scheiding en uw pensioen*
- *Arbeidsongeschiktheid en uw pensioen*
- *Waardeoverdracht naar Provisum*
- *Einde dienstverband en uw pensioen*
- *Pensioen in zicht*

Deze brochures kunt u opvragen bij het pensioenbureau of benaderen via de [website](http://www.provisum.nl) van Provisum. Tenslotte bevat de website van Provisum (www.provisum.nl) de nodige informatie over pensioen in het algemeen, waaronder links naar andere websites met pensioeninformatie. De website wordt regelmatig aangepast aan de actualiteit.

18. Houdt u ook Provisum op de hoogte!

Provisum heeft de beschikking over de gegevens van de gemeente. Verhuist u binnen Nederland, gaat u trouwen of scheiden, dan is dat bij Provisum bekend. Ook over het aangaan of beëindigen van een geregistreerd partnerschap wordt Provisum geïnformeerd.

Als u gaat samenwonen of de samenwoning beëindigt, dan is dat bij Provisum echter niet bekend. Geeft u dat door als de samenwoning is geregeld in een bij de notaris opgemaakte samenlevingsovereenkomst. Gaat u in het buitenland wonen, dan moet u Provisum informeren over het juiste adres. Niet alleen bij de emigratie, maar ook daarna, zolang u pensioen verzekerd heeft bij Provisum.

Deze brochure is met zorg samengesteld.

Het doel is om de pensioenregelingen zo begrijpelijk mogelijk uit te leggen.

U kunt aan deze brochure geen rechten ontlenen.